

Mezinárodní Středoškolský Moot Court

Základní pravidla pro ústní kolo

V úvodu ústní části bude nejprve soudci uveden spor, o němž se bude jednat. Následně bude vyzván tým představující stěžovatele, aby přednesl své argumenty. Po uplynutí času, který je týmu stanoven pro prezentaci jeho argumentů, dostane slovo druhý tým zastupující stát.

Poté týmy přednesou svou repliku, a to v pořadí navrhovatel a protistrana. Tým zastupující navrhovatele může ve své replice reagovat pouze na argumenty a skutečnosti, které druhý tým zastupující protistranu ve své prezentaci použil. Tým zastupující protistranu může ve své replice reagovat pouze na argumenty a skutečnosti, které zazněly v replice navrhovatele.

Soudci mohou svými dotazy vstupovat do prezentace týmů, a to kromě času, který si týmy vyhradily pro repliku. Soudci nesmí do prezentace týmu jako celku zasahovat v prvních dvou minutách prezentace prvního řečníka týmu a v poslední minutě prezentace posledního řečníka týmu. Pokud za tým prezentuje pouze jeden řečník, soudci nesmí do jeho prezentace zasahovat v prvních 2 minutách a poslední minutě jeho prezentace. Člen týmu, který prezentuje, musí u své prezentace stát.

Všichni členové týmu, účastníci se ústní části jako řečníci spolu smí v jejím průběhu komunikovat, avšak pouze takovým způsobem, aby nerušili průběh ústní části. Je zakázána jakákoliv forma komunikace mezi členy týmu, kteří se účastní ústní části jako řečníci a kteroukoliv osobou přítomnou v místnosti v průběhu ústní části, vyjma soudců, kteří ústní část rozhodují. Členové týmu, kteří v daný okamžik neprezentují argumenty týmu, nesmí se soudci, rozhodujícími ústní část, jakýmkoliv způsobem komunikovat, pokud k tomu nebudou soudci vyzváni. Týmy, které v dané chvíli neprezentují, nemohou být přítomny v jednací síni.

Soutěžní týmy mohou ve svých prezentacích použít i argumenty, které nejsou obsaženy v jejich písemných podáních. Týmy by měly reagovat na argumenty protistrany, nemusí se však věnovat všem argumentům, které od jejich soupeře odzněly během jeho prezentace.

Týmy nesmí v průběhu ústní části rušit její průběh, používat vulgární výrazy, osočovat soudce či členy druhého týmu nebo se jiným způsobem nevhodně chovat.

Po skončení ústní části musí všichni přítomní opustit místnost a nechat soudcům prostor k poradě. Poté jsou týmy spolu s jejich kouči soudci opět pozvány dovnitř, aby bezprostředně po skončení ústního kola obdržely zpětnou vazbu.

Veřejnost nesmí jakýmkoliv způsobem rušit průběh ústní části. V případě nedodržení tohoto pravidla může být kterákoliv osoba účastníci se ústní části

jako veřejnost z místnosti vykázána předsedou senátu, který ústní část rozhoduje.

Forma ústní části soutěže

Ústní část soutěže má tuto strukturu:

1. tým zastupující navrhovatele představí argumenty své strany sporu (dále jen „úvodní prezentace navrhovatele“)
2. tým zastupující protistranu představí argumenty své strany sporu (dále jen „úvodní prezentace protistrany“)
3. tým zastupující navrhovatele reaguje na argumenty přednesené žalovaným (dále jen „replika navrhovatele“)
4. tým zastupující protistranu reaguje na argumenty přednesené žalobcem (dále jen „replika protistrany“).

Obsahové omezení rozsahu ústních prezentací

V rámci úvodních prezentací mohou týmy použít nové či pozměněné argumenty, než jak byly použity v jejich písemných podáních. V rámci repliky smí tým reagovat pouze na argumenty použité týmem zastupujícím protistranu v rámci úvodní prezentace tohoto týmu.

Časové vymezení ústní prezentace, úloha časoměřiče a pravidla pro počítání času

Celkový čas vymezený jedné ústní prezentaci dvou týmů je 30 minut. V rámci těchto třiceti minut je 15 minut přiděleno každému z týmů. Týmy si však smí v rámci těchto 15ti minut rozdělit čas pro úvodní prezentaci a pro repliku dle svého uvážení. Doporučený čas pro repliku je maximálně 5 minut a minimálně jedna minuta. Svou volbu rozvržení času mezi úvodní prezentaci a repliku sdělí tým na začátku své úvodní prezentace časoměřiči.

Úlohou časoměřiče je sledovat dodržování času vymezeného jednotlivým týmům pro různé úkony. Jelikož je čas pro ústní prezentace omezen, je úkolem časoměřiče signalizovat týmům, kolik času jim zbývá do vypršení časového limitu jednotlivého úkonu (například do ukončení úvodní prezentace).

V rámci ústních prezentací signalizuje časoměřič týmům:

- že uplynuly první minuta od zahájení úvodní prezentace, a to zdvižením čísla „1“
- že je tým uprostřed časového úseku, který si vyhradily pro úvodní prezentaci, a to zdvižením slova „STŘED“
- že do ukončení úvodní prezentace zbývají týmu 3 minuty, a to zdvižením čísla „3“
- že do ukončení úvodní prezentace zbývá týmu poslední minuta, a to zdvižením čísla „1“

Vypršení časového limitu signalizuje časoměřič zvukovým signálem.

Čas začíná běžet okamžikem, kdy se první člen týmu ujme slova. V případě přerušení ústní prezentace soudcem se čas nezastaví a tým musí vzít v úvahu čas strávený přerušením a přizpůsobit tomuto uplynulému času další průběh své úvodní prezentace či repliky.

Pravidla pro přerušování ústní prezentace

Soudci mohou přerušit ústní prezentaci týmů. Přerušování soudcem slouží k tomu, aby tým reagoval na soudcovu poznámku, odpověděl na jeho dotaz, nebo vyhověl jeho prosbě (například prosbě o vyhledání určité pasáže zdroje, na který se tým odkazuje).

Možnost takového přerušování je omezená, a to tímto způsobem:

- Soudce nesmí přerušit úvodní prezentaci týmu po dobu první minuty a po dobu poslední minuty této úvodní prezentace. Nezáleží přitom na tom, zda za tým představuje argumenty více řečníků. Čas se počítá pro celý tým, nikoliv pro jednotlivého řečníka.
- Soudce nesmí přerušit repliku týmu.

Přerušil-li soudce ústní prezentaci, je na prezentujícím týmu, aby reagoval na toto přerušování. Na položenou otázku či na výzvu o vyjasnění či na prosbu o upřesnění musí však nejprve reagovat člen týmu prezentující v době přerušování. Ovšem tento člen týmu má možnost přesměrovat otázku na jiného člena prezentujícího týmu, který se rešerši a přípravě prezentace takové otázky více věnoval.

Soudce by měl týmu sdělit, či jinak naznačit, kdy považuje svůj dotaz za zodpovězený, aby mohl tým pokračovat v úvodní prezentaci či replice. Po přerušování se musí slova ujmout opět ten člen týmu, který byl v prezentaci přerušován.

Kritéria hodnocení ústní části soutěže

Právní argumentace

Stupnice pro hodnocení (JAK hodnotit):

0-3 nedostačující až velmi podprůměrné

4-7 podprůměrné až dostatečné

8-12 vcelku odpovídající až lehce nadprůměrné

13-17 nadprůměrné až velmi dobře propracované

18-20 výborně propracované až výjimečně propracované

Aspekty zahrnuté do hodnocení právní argumentace (CO hodnotit):

- vysvětlení týmového náhledu na případ tj. proč tým považuje určité právní problémy či skutkové okolnosti případu za klíčové (přehled klíčových problémů a skutkových okolností) a jaký náhled na tyto

problémy a okolnosti případu tým zaujímá a proč (odůvodnění)

- přehledná struktura argumentace včetně takového postupu týmu v prezentaci, která napomáhá soudcům k pochopení týmového náhledu na případ, a to včetně upozornění soudců, že se „mění téma“, respektive že se tým vyjádřil k určitému problému a nyní přistupuje k novému problému
- vyrovnání se se známými či předvídatelnými argumenty protistrany pozitivní formou. tj. uznání existence těchto argumentů a jejich závažnosti pro týmový náhled na případ obhajovaný prezentujícím týmem a zároveň pokus o vyvrácení nebo o potlačení vlivu těchto protiargumentů na týmový náhled na případ

vysvětlení: Tým si musí být vědom protiargumentů a musí být schopen se vypořádat nikoliv se všemi, ale s těmi, které podřývají pozici zaujímanou týmem ve vztahu ke klíčovým problémům.

- taková obeznámenost s právní úpravou, která dovoluje týmu vysvětlit právní úpravu a efektivně ji aplikovat na skutkové okolnosti případu

vysvětlení: Nečekejme a nechtějme od studentů neutrální výklad právní úpravy, ale její aplikaci na konkrétní okolnosti případu včetně uvedení těchto okolností a „dosazení“ těchto okolností do řešení, ke kterému právní úprava směřuje.

- propracovanost každého z argumentů jednotlivě a zároveň jejich vzájemné propojení s uceleným týmovým náhledem na případ
- originalita a kreativita ve smyslu vybočení od „prosté aplikace“ právní úpravy na skutkové okolnosti případu k více osobitému uchopení případu
- jasně artikulované závěry objasňující postoje týmu ke sporným či neobjasněným skutečnostem či problémům

vysvětlení: Úkolem týmu není znovu otevřít dokazování, ale vybudovat či přispět k vybudování uceleného náhledu na případ, který umožní soudci hledat spravedlivé řešení.

- jednoznačně formulovaný petit, respektive jasné vyjádření týmu k tomu, čeho se jménem zastoupené strany domáhá

Prezentační dovednosti a týmová spolupráce

Stupnice pro hodnocení (JAK hodnotit):

0-3 nedostačující až velmi podprůměrné

4-7 podprůměrné až dostatečné

8-12 vcelku odpovídající až lehce nadprůměrné

13-17 nadprůměrné až velmi dobře propracované

18-20 výborně propracované až výjimečně propracované

Aspekty zahrnuté do hodnocení prezentačních dovedností a týmové spolupráce (CO hodnotit):

- prezentace jednotlivých argumentů s dostatečnou signalizací vedoucí soudce i ostatní posluchače (například přítomnou veřejnost) v jasně strukturované argumentaci (například využívání slovních „osnov obsahu projevu“)

vysvětlení: Řečník posluchači oznámí, jakou strukturu bude jeho projev mít, a potom se této struktury přidrží (například: „Nejdříve objasním... dále se zmíním ... a nakonec popřu/ potvrdím ...“)

- využití schopnosti naslouchání a komunikace například v případě přerušování prezentace soudcem

vysvětlení: Nejčastější chybou a přístupem nováčků je, že se soustředí čistě a omezeně na to, co chtějí říci, a vůbec nevnímají to, jak to říkají a hlavně to, jak to působí na jejich posluchače! Velmi obtížné je pro nováčky naslouchání názoru jiného (například soudce) v jakékoliv formě (například ve formě položené otázky).

- správná reakce na přerušování včetně schopnosti re-orientace na jiný problém a navrácení se k původnímu problému

vysvětlení: Další častou chybou je, že se řečník nedokáže oprostít od toho, co chtěl říci a jen těžkopádně reaguje na podněty přerušující jeho projev. Pokud je reakce schopný, mívá pak problém navázat na přerušování tím, že se vrátí (a posluchače přitom na toto navrácení upozorní) k původnímu záměru svého projevu.

- přesvědčivost chápaná jako schopnost získání soudce „na svou stranu“ pomocí využití citově více zabarvených či argumentačně více přesvědčivých výrazů

vysvětlení: Například velmi neutrální pojmenování strany (například: „žalobce“, „žalovaný“, „můj klient“) může být efektivně nahrazeno slovním obratem zvýrazňujícím náhled týmu na postavení strany sporu (například: u rozvodového řízení, kdy je důležité zdůraznit schopnosti matky jako dobré pečovatelky, ji lze označit za „starostlivou matku dvou dětí“). Podobně mohou být „umocněny“ některé argumenty (například: „To, co protistrana namítá ... není právně relevantní“ může být nahrazeno takto: „Pokud bychom přistoupili na námítku protistrany ... dospěli bychom k nesprávnému/nespravedlivému/právně nepodloženému závěru že ...“)

- vyrovnaný avšak ne nevšímavý a ne útočný postoj k reakcím protistrany nepřejímající úlohu obránce či útočníka

vysvětlení: Jednou z chyb řečníků je dívat se na tým protistrany jako na nepřítele a také s ním tak jednat. Nejčastěji se (zvláště při replice) tedy řečník postaví do pozice obránce (pozice: Můj klient je v právu a váš klient v právu není) nebo dokonce do pozice útočníka (pozice: Vy jste lháři a já s vámi zatočím).

- efektivní rozdělení rolí v týmu

vysvětlení: Ne všichni členové týmu musí nutně být dobrými řečníky a je na týmu, aby zvolil takové nastavení rolí pro jednotlivé členy týmu, které mu pomůže dosáhnout nejlepšího výsledku. Tým by proto neměl být odsuzován, zvolí-li si že v rámci ústních prezentací budou roli řečníků zastávat pouze dva členové týmu. Zároveň by mělo být řádně oceněno, pokud za tým v rámci ústní prezentace vystoupí více řečníků, neboť koordinace více řečníků je náročná. Zvláště je pak třeba ocenit schopnost zkoordinovat tým s více řečníky při přerušení prezentace soudcem, kdy se odpovědi ujme jiný z řečníků.

- hodnocení výkonu týmu jako celku

vysvětlení: I soudci jsou jenom lidi a podléhají různým dojmům. Jistěže působivý řečník neboli „tahoun“ týmu dokáže vytvořit dobrý dojem. Je však důležité, aby soudci co nejvíce hodnotili výkon týmu jako celku a nenechali se oslnit jedním řečníkem s jedním velmi plamenným projevem. Opravdu výjimečný výkon jednotlivého řečníka bude v soutěži ohodnocen cenou pro nejlepšího řečníka ústních kol celostátní soutěže.

Celkový dojem ústní prezentace

Stupnice pro hodnocení (JAK hodnotit):

0-1 nedostačující až velmi podprůměrné

2-3 podprůměrné až dostatečné

4-6 vcelku odpovídající až lehce nadprůměrné

7-8 nadprůměrné až velmi dobře propracované

9-10 výborně propracované až výjimečně propracované

Aspekty zahrnuté do hodnocení celkového dojmu ústních prezentací (CO hodnotit):

- soustředěný, klidný a neuspěchaný přednes

vysvětlení: Naprosto nejčastější chyba řečníků nováčků je příliš rychlý přednes, při kterém soudci (ani nikdo jiný neobeznámený předem s obsahem projevu) nestačí sledovat myšlenky v přednesu obsažené.

- omezení neverbální komunikace na přijatelné projevy

vysvětlení: Jen málokdo si je vědom toho, jak často používá určitou metodu neverbální komunikace, která je ve svém efektu nepřijatelná buď profesně (například odpovídání na otázky soudce pohupující se na židli a přežvykující žvýkačku) nebo osobně (například nevraživý pohled vržený na prezentujícího člena týmu protistrany). Je nutné sledovat dynamiku této neverbální komunikace mezi týmy a v nutném případě upozornit na nepřijatelné excesy. Naopak je třeba ocenit dobře zvládnutou neverbální komunikaci podporující například týmovou spolupráci a přispívající ke zlepšení výkonu týmu (například zdvižený palec člena týmu po velmi efektivní odpovědi jiného člena týmu soudci na složitou otázku).

- Uznání chyby či přiznání se k nepřipravenosti (pokud k takové situaci dojde)

vysvětlení: I ti nejlepší studenti se nejsou schopni připravit na 100% a mohou buď udělat nějakou chybu, nebo být přistiženi jako nepřipravení (například soudce se zeptá na to, z jakého pramene informace, kterou právě člen týmu uvedl, pochází). V této situaci má každý na vybranou mezi uznáním vlastní chyby či přiznáním se k nepřipravenosti a tím, aby se z toho pokusil „nějak vybruslit“. Pokud se člen týmu přizná k vlastní chybě či nepřipravenosti, ukazuje to sice na nižší míru dokonalosti, ale na profesní etickou „čistotu“ tohoto studenta a navrhneme, aby za takové přiznání nebyl hodnocen záporně, ale aby bylo jeho etické chování ohodnoceno kladně.

Bodování ústní části soutěže

Pro určení počtu bodů týmu, který prezentoval před panelem soudců, se sečtou body udělené jednotlivými soudci a tento součet se vydělí počtem soudců v panelu. Maximální počet bodů, jež může tým za ústní část soutěže obdržet je 50 bodů. Aby se význam ústních prezentací lépe promítl do hodnocení soutěže, body, které tým získá za ústní prezentaci, se vynásobí koeficientem 2,6.

Výsledný počet bodů za ústní část je číslo, které vyjde vynásobením koeficientu a původního počtu bodů dle předchozí věty.

Pro určení pořadí, ve kterém se jednotlivé týmy umístily, se postupuje takto:

1. Z obou pokusů v ústní části soutěže se pro každý tým vypočítá bodový průměr za ústní část; pokud tým prezentoval pouze jednu, započtou se mu tyto body
2. Tento průměr za ústní část se sečte s body za písemnou část.
3. Na základě výsledných bodů se sestaví pořadí týmů.
4. Do finále postupují dva týmy s nejvyšším počtem dosažených bodů.
5. Ve finále soudci hodnotí přednesy týmů bez ohledu na to, jaký výkon podali v předcházejícím kole.
6. Podle toho, který z týmů ve finále naplnil lépe výše uvedená kritéria, se určí vítěz soutěže.

Zpětná vazba od soudců ústní části soutěže

V rámci ústní části soutěže poskytnou soudci týmům zpětnou vazbu, a to po ukončení přednesu posledního z týmů v prvním kole. V rámci této zpětné vazby soudci sdělí týmu jeho hodnocení v rámci kategorií (pozn. kategoriemi rozumíme tyto kategorie: právní argumentace, prezentační dovednosti a týmová spolupráce, a celkový dojem ústní prezentace) a s ohledem na kritéria popsaná výše. Soudci se soustředí na hodnocení výkonu týmu v soutěži. Soudci mohou kromě dovednostní části podat soutěžícím zpětnou vazbu také k jejich právní argumentaci, a to i velmi podrobně. Soudci mohou soutěžícím sdělit, jak by sami rozhodli, které argumenty soutěžících považovali za slabé, či naopak silné, v čem udělali soutěžící právní chyby, či chybně použili či pochopili zdroj.